

Un any després

Ara fa un any del pacte de centre-esquerra que portà el canvi polític a les Balears.

El 16 de juny del 2007 Aina Calvo era investida batllessa de la ciutat de Palma. D'aquesta manera, la dirigent socialista posava fi a tres mandats consecutius de governs del PP a la capital balear. I posava fi a més coses: l'esperança conservadora d'arribar a un pacte amb UM per a no haver de passar a l'oposició a les principals institucions: l'ajuntament de la capital, el Consell de Mallorca i el Parlament.

El pacte. El dimecres 13 de juny es reuniren en secret –tot i que gairebé tots els periodistes ho sabien– Maria Antònia Munar i Jaume Matas. La cita era a ca un antic banquer que és amic d'ambdós. Munar advertí Matas, tot just començar la conversa –i abans d'asseure's a dinar–, que la batllessa de Palma seria Calvo, que estava molt queixosa pels atacs rebuts per part del PP i que “escoltaria” l'oferta que li fes però que la seva inclinació, i la majoritària al seu partit, era arribar a un acord amb el PSOE. Aquella tarda Matas feu una conferència de premsa patètica. Cap periodista no va entendre per què els havia convocats. De fet, no digué res. No calia. Tot el que no digué quedava implícitament clar: que sabia que no es mantindria de president. Llavors vingué la dimissió per no haver de ser present a la sessió de tres dies per a investir el socialista Francesc Antich com a president del Govern de les Illes Balears. Quan fou investit, el 4 de juliol, poc abans de les 7 de l'horabaixa, Matas ja havia anunciat que abandonava la política.

Un any després d'aquells esdeveniments se'n saben més detalls. Segons declarà fa poc a Televisió de Mallorca el president del PP de

Mallorca, Pere Rotger –president del Parlament entre el 2003 i el 2007–, tres mesos abans de les eleccions la cúpula conservadora sabia que si no tenia majoria absoluta no hi havia possibilitat de pacte amb UM. De fet, això que diu Rotger concorda amb l'estratègia brutal en contra dels nacionalistes que imposà Matas a la recta final de la legislatura. L'objectiu era guanyar un escó per Mallorca per compensar el que probablement perdrien a Eivissa, atès que tota l'esquerra i el nacionalisme feien candidatura conjunta, i això feia quasi impossible que el PP hi conservés la diferència. Així, doncs, l'objectiu era Mallorca. Com que el PSM –3 diputats– i EU-Verds –2– havien fet el Bloc, les probabilitats que aquesta formació perdés més d'un escó eren molt escasses, de resultes de la concentració de vot. Aleshores el PP situà la diana sobre UM. Si aquest partit en perdia un, Matas podia assolir el resultat històric de tenir la majoria absoluta a Mallorca –cosa que mai no han aconseguit els conservadors– i, en conseqüència, a totes les Balears. Li faltà molt poc. Amb poc més de 600 vots menys, UM hauria perdut un diputat que l'hauria guanyat el PP. Però no va ser així. Matas quedava amb 29 escons. Un menys que la majoria absoluta.

Després de l'ofensiva contra UM, era difícil que els nacionalistes volguessin pactar. Així i tot, durant aquelles setmanes, dirigents del PP i periodistes propers a Matas manifestaven en privat que al final hi hauria acord. Era un desig, però no la realitat. Des de la nit electoral Munar veia clar que pactaria amb l'esquerra. El dimecres següent a les eleccions, Francesc Antich feia una conferència de premsa per anunciar la predisposició a pactar amb UM i el Bloc, després de la qual confessava a aquest setmanari la possibilitat d'un canvi polític. Les paraules no eren allò més important –“crec que tenim possibilitats”–, sinó el to d'optimisme que traspuaven. Ja havia parlat amb Munar.

La posició d'UM va sorprendre durant les negociacions. No imposà allò que era tradició: el Consell per a ella en exclusiva. Només volia IB3 per a ella sola, com així tingué. La resta, governs de coalició amb pes proporcional a cada resultat electoral. Sense voler cap presidència. Totes foren per al PSOE. Calvo a Palma, Francina Armengol al Consell de Mallorca i Antich al govern. A més, naturalment, de Joana Barceló al Consell de Menorca i Xicu Tarres al d'Eivissa, però aquestes dues institucions restaven fora del pacte PSOE-UM perquè els nacionalistes no hi tenen representació. El nucli del pacte va ser en efecte entre socialistes i nacionalistes. UM no es va assegurar a negociar amb el Bloc. Ni tampoc –al contrari que el 1999– va voler cap foto de pacte. Ni tan sols hi hagué acte formal de rúbrica. Foren negociacions a diverses bandes, sempre nucleades per les converses bilaterals entre Munar i Antich.

Ara que fa un any. La confiança entre Antich i Munar, que féu possible aquell pacte, és avui un element amb pes diferent del que tenia aleshores en el tauler polític illenc. Perquè Munar abandonà la presidència d'UM el desembre passat, i hi fou substituïda per Miquel Nadal. Nadal, candidat a l'ajuntament, sempre havia dit que ell seria batlle o, si no, ho seria Catalina Círrer (PP). Volgué negociar un pacte a Palma al marge del general. Però ni Munar ni la majoria de la direcció no li ho permeteren. Disciplinadament, acceptà la decisió, però no li agradà. D'ençà que és el president, l'estratègia del partit nacionalista ha canviat força. Les relacions entre PSOE i UM són ara més tenses que no fa dotze mesos. La bona sintonia entre Munar i Antich es manté. Però no passa igual entre Antich i Nadal. De fet, el nou president d'UM féu canviar la posició del seu partit amb relació a la llei d'habitatge que els diputats nacionalistes havien pactat amb els socialistes. També ha forçat desmarcaments al consell i, sobretot, ha protagonitzat un enfrontament seriós amb la batllessa Calvo. Ha estat mig any de tensió entre tots

TERESA AYUGA / EFE / JUAN TORRES COSTA

Ara fa un any del pacte de centre-esquerra de les Balears, forjat entre Francesc Antich, Biel Barceló i Maria Antònia Munar.

dos partits, que ja ha estat superada. Si més no, això diuen, en públic, tots els protagonistes.

Pel que fa a la gestió del pacte de centre-esquerra, un any després ha aconseguit d'aprovar dues lleis prou importants: la de mesures urgents de protecció territorial i la de l'habitatge. La primera salva de la pressió urbanística importants indrets naturals de les Illes. La segona –aprovada per unanimitat al Parlament– té per objectiu de construir 5.000 habitatges de protecció oficial i a preu taxat aquests tres anys vinents. Un objectiu molt ambiciós que és part essencial de l'estratègia d'Antich.

Per una altra banda, dotze mesos després del tomb polític balear, hi ha incògnites polítiques que s'han de resoldre aquests mesos. Una, la de les inversions del govern de l'estat. De moment l'únic que s'ha dit que es concretarà serà el conveni de ferrocarrils. Al juliol se'n sabran els detalls, però tot fa pensar que no arribaran tants diners com s'havien

promès. Havien de ser de més de 600 milions d'euros i, pel que s'ha dit, finalment seran uns 300 i busques, perquè el tramvia desapareix del conveni i queda a mercè d'una futura negociació amb el Ministeri de Foment. Dels altres convenis encara no se'n sap res, com tampoc de la xifra que rebran les Illes amb la futura reforma del finançament autonòmic. Ara per ara, són les incògnites més vistents, perquè la capacitat d'inversió del govern depèn en part de l'arribada d'aquests diners, tant dels provinents del finançament reglat com dels extrems que havien d'arribar a través de convenis bilaterals. Tot amb tot, s'ha de dir que enguany el govern ha licitat més de 400 milions d'euros en inversions públiques en obres d'infraestructures educatives, sanitàries, etc. Però són, en paraules del conseller Carles Manera, inversions en "infraestructures silencioses". D'aquelles que no fan renou, i per això des de l'oposició el PP –i la seva roldia mediàtica– intenten fer

quallar la sensació que el pacte de centre-esquerra "no fa res".

Una altra incògnita política que es resoldrà aquests mesos serà la dels congressos dels partits i les respectives noves estratègies. Amb el del PSOE a banda –que no portarà sorpreses–, el màxim interès el susciten el del PP i el del PSM. El primer serà a principi de juliol i en dependrà l'estratègia futura d'acostament o enfrontament amb UM. Si Rosa Estaràs s'imposa a Carlos Delgado –batlle de Calvià i que ha assumit l'anticatalisme com a bandera–, s'imposarà la moderació i es dreçaràn ponts –de fet, ja se'n drecen– cap a la UM de Miquel Nadal, per desbrossar el camí cap a un possible pacte futur, el 2011. Pel que fa al congrés del PSM serà el novembre i, si no hi ha canvis, s'hi prendrà una decisió que acabarà afectant tota la resta de partits: si tornarà fer aliança amb el Bloc o si, per contra, anirà sol a les eleccions del 2011.

Miquel Payeras